



Assen, 11 juni 2026  
Ons kenmerk: 1000990

## **BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE VOOR EEN OMGEVINGSVERGUNNING VOOR EEN NATURA 2000-ACTIVITEIT OP GROND VAN 5.1, LID 1 ONDER E, VAN DE OMGEVINGSWET**

**Vergunninghouder:** Mts. Koops  
**Bedrijfslocatie:** Nije Dijk 3, 9468 AT Annen

De initiatiefnemer heeft een aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend voor een Natura 2000-activiteit in de zin van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Omgevingswet (Ow), zijnde het in werking hebben en wijzigen van een bestaande melkrundveehouderij aan de Nije Dijk 3 te Annen. Deze aanvraag maakt deel uit van een door de provincie Drenthe begeleide bedrijfsverplaatsing, waarbij de bestaande bedrijfslocatie van de initiatiefnemer, gelegen nabij het Natura 2000-gebied Drentsche Aa-gebied, wordt beëindigd.

Doel van deze verplaatsing is het creëren van ruimte voor herstel van een beekdal en het structureel verlagen van de stikstofemissie uit de veehouderij en het verminderen van stikstofdepositie op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Daarmee wordt beoogd bij te dragen aan het behoud en herstel van stikstofgevoelige natuurwaarden in die gebieden, in het bijzonder het Natura 2000-gebied Drentsche Aa-gebied. Door de beëindiging van de bedrijfsvoering op één locatie als gevolg van de verplaatsing, neemt de stikstofdepositie op de hexagoon met de hoogste bijdrage af met circa 32 mol/ha/jaar. Naast emissiereductie maakt de beëindiging van de bedrijfsvoering op de oorspronkelijke locatie het bovendien mogelijk om op die locatie fysieke natuurherstelmaatregelen te realiseren. Deze maatregelen zijn gericht op het verbeteren van hydrologische omstandigheden, het versterken van aanwezige habitattypen en het creëren van ruimte voor natuurlijke processen in samenhang met de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied.

Voor de locatie aan de Nije Dijk 3 te Annen is in het verleden geen natuurvergunning verleend. De referentiesituatie is daarom bepaald op basis van de milieutoestemming die vigerend was op de Europese referentiedata van de betrokken Natura 2000-gebieden en sindsdien onafgebroken aanwezig is geweest. De aangevraagde situatie blijft binnen de stikstofemissieruimte die op basis van deze referentiesituatie beschikbaar is. Daarnaast leidt de beëindiging van de bestaande bedrijfslocatie tot een verdere daling van stikstofemissies en -deposities op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Vergunningverlening op basis van deze aanvraag is noodzakelijk om de bedrijfsverplaatsing juridisch en feitelijk te kunnen realiseren.

Het maximale aantal dieren en de diersoorten en de overige bronnen van stikstofemissie zijn vermeld in tabel 1.



**Aangevraagde situatie<sup>\*1</sup> (tabel 1):**

Bron	Soort	Aantal	Code	Emissiefactor	Totale emissie (kg NH <sub>3</sub> /jaar)
Stal A: lbstal	Melk- en kalfkoeien ligboxenstal met roostervloer met hellende groeven of hellend gelegd met afdichtkleppen in roosterspleten en vernevelsysteem (OW 2014.02.V1)	169	HA1.26	8,00 13,0 <sup>*2</sup>	1.352,00 2.197,00 <sup>*2</sup>
Stal A: lbstal	Melk- en kalfkoeien overige huisvesting	6	HA1.100	13,0	78,00
Stal A: lbstal	Vrouwelijk jongvee < 2 jaar	36	HA2.100	4,40	158,40
Stal A: lbstal	Overig rundvee > 2 jaar	1	HA6.100	6,20	6,20
Stal B: jongveestal	Vrouwelijk jongvee < 2 jaar	44	HA2.100	4,40	193,60
<b>Totaal</b>					<b>1.788,20 2.633,20<sup>*2</sup></b>

<sup>\*1</sup> = Bij agrarische bedrijfsvoering horen ook emissies door vervoersbewegingen, de inzet van mobiele werktuigen binnen de inrichting en het gebruik van een cv-ketel. Deze zijn (indien van toepassing) voor zowel de referentiesituatie als de beoogde situatie omschreven in de aanvraag en meegenomen in de bij dit besluit horende AERIUS-berekeningen.

<sup>\*2</sup>= Verderop in bijlage 1 wordt nader toegelicht waarom gerekend is met 13 kilogram NH<sub>3</sub> per dier per jaar.

### **Zienswijzeprocedure**

Dit besluit wordt voorbereid met de uniforme openbare voorbereidingsprocedure, als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Van 13 maart 2026 tot en met 23 april 2026 heeft het ontwerpbesluit ter inzage gelegen. Daarop zijn geen zienswijzen binnengekomen.

### **Wijziging ten opzichte van ontwerpbesluit**

Ten opzichte van het ontwerpbesluit is voorschrift 4 b toegevoegd.

### **Vergunningvoorschriften**

Aan de omgevingsvergunning (besluitonderdeel 1) worden de volgende voorschriften verbonden:

1. ***Uitvoering overeenkomstig beschikking***

De voorgenoemde activiteiten op de hierboven vermelde bedrijfslocatie moeten worden uitgevoerd, zoals in deze beschikking en de bijbehorende stukken is aangegeven. Indien er wijzigingen in het project worden overwogen, dient eerst te worden onderzocht of hiervoor een nieuwe omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit moet worden aangevraagd en verleend, alvorens tot uitvoering over te gaan.

2. ***Registratie van dierenaantallen en emissies***

Het aantal aanwezige dieren per diersoort moet minimaal eens per maand worden geregistreerd, waarbij de registratiemomenten op vergelijkbare tijdstippen plaatsvinden. De registraties moeten op de bedrijfslocatie aanwezig zijn en dienen gedurende tien jaren te worden bewaard. Hiermee moet worden aangetoond dat de in bovenstaande voorwaarden genoemde emissies (tabel 1) als gevolg van het aantal dieren niet worden overschreden.

3. ***Realisatietermijn***

Vergunninghouder is verplicht om de aangevraagde situatie binnen drie jaar na het onherroepelijk worden van dit besluit te hebben gerealiseerd.



4. *Ingebruikname*

Deze vergunning mag pas worden gebruikt (de nieuwe activiteit mag pas worden gestart) nadat:

- a) de omgevingsvergunning voor de Natura 2000-activiteit voor de Ydermade 5, 9493 TD De Punt is ingetrokken en de daarmee vergunde activiteit feitelijk is beëindigd;
- b) de natuurvergunning van 8 december 2015 met kenmerk 201403429-00603497 voor de locatie De Dijk 2 te Zuidlaren is ingetrokken en de activiteit bestaande uit het houden van landbouwhuisdieren op deze locatie is beëindigd.

5. *Stikstofruimte later niet inzetbaar voor extern salderen*

De uit deze vergunning voortvloeiende stikstofruimte mag niet worden aangewend voor externe saldering.

6. *Installatie en onderhoud conform leaflet*

Het stalsysteem moet worden geïnstalleerd en onderhouden conform de vereisten uit leaflet OW 2014.02.V1. Gebreken ten opzichte van de vereisten uit het leaflet dienen terstond te worden verholpen.

7. *Met mest besmeurd oppervlakte*

Het maximaal met mest besmeurd oppervlak per dier mag niet meer dan 5,33 m<sup>2</sup> zijn. Dit betekent dat bij een maximale veebezetting het totaal met mest besmeurd oppervlak 902 m<sup>2</sup> is overeenkomstig de op de plattegrondtekening aangegeven arcering. Besmeurde gedeelten buiten deze arcering dienen terstond gereinigd te worden. Bij een lagere veebezetting moeten delen van de stal worden afgesloten zodat altijd dezelfde oppervlakte beschikbaar is.

8. *Mestschuif*

De werking van de mestschuif en de schuifrequentie dienen middels een urenregistratie en tijd klok geregistreerd te worden. De urenregistratie en tijd klok moeten aanwezig zijn binnen het bedrijf en op verzoek van de toezichthouder terstond getoond worden.

9. *Totaalplafond ammoniakemissie*

De totale ammoniakemissie van het melkveebedrijf, bestaande uit de som van stalemissies en veldemissies, mag op jaarbasis niet hoger zijn dan 40 kg NH<sub>3</sub> per hectare landbouwgrond die bij de bedrijfsvoering wordt betrokken.

*A) Stalemissies*

De ammoniakemissie afkomstig uit de melkveestal mag niet hoger zijn dan 8,6 kg NH<sub>3</sub> per dierplaats per jaar, overeenkomstig artikel 4.818 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

*B) Veldemissies*

De ammoniakemissie afkomstig van het aanwenden van meststoffen op landbouwgrond (veldemissies) mag, in samenhang met de stalemissies als bedoeld in voorschrift 9A, niet leiden tot overschrijding van het in voorschrift 9 opgenomen totaalplafond.

Bij de bepaling van de veldemissies wordt uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- een maximale aanwending van 170 kg stikstof per hectare per jaar uit dierlijke mest;
- bij het aanwenden van dierlijke mest met emissiearme aanwendingstechnieken wordt uitgegaan van een vervluchtigingspercentage van 17% van de ammoniakaal stikstof (TAN), hetgeen betekent dat dit deel van de ammoniakaal stikstof bij toediening als ammoniak ( $\text{NH}_3$ ) kan vervluchtigen;
- bij het gebruik van kunstmest wordt rekening gehouden met de ammoniakemissie die samenhangt met het type kunstmest en de wijze van toediening, overeenkomstig de gangbare en wettelijk geregelde uitgangspunten;
- omrekening van stikstof (N) naar ammoniak ( $\text{NH}_3$ ) overeenkomstig de gangbare en geldende conversiefactoren;
- het TAN gehalte van de aangewende dierlijke mest wordt vastgesteld op basis van mestmonsters die zijn geanalyseerd door een daartoe geaccrediteerd laboratorium.

#### 10. Sturing stalemissies via tankmelkureum en weidegang

Ter realisatie van de in voorschrift 9 vastgestelde maximale stalemissie van 8,6 kg  $\text{NH}_3$  per dierplaats per jaar, stuurt de vergunninghouder actief op managementmaatregelen die van invloed zijn op de ammoniakemissie vanuit de stal, waaronder in ieder geval tankmelkureum en weidegang.

A) De samenhang tussen het gemiddelde tankmelkureum en het aantal weide-uren per koe, zoals hieronder weergegeven in de tabel 'Tankmelkureum en weidegang', wordt gebruikt als richtinggevend kader voor het sturen op een lage stalemissie.

tankmelkureum (mg/dL)	10,0	11,0	12	13	14	15	16	17,5	18,0	18,7	19,5	20,3	21,3	22,4	23,7	24
weidegang (uren)																
0	2,8	3,5	4,3	5,1	5,9	6,7	7,4	8,6	9,1	9,6	10,2	10,8	11,6	12,5	13,5	13,8
720	2,6	3,4	4,1	4,8	5,6	6,4	7,0	8,2	8,6	9,1	9,7	10,3	11,0	11,8	12,8	13,0
1440	2,5	3,2	3,9	4,6	5,3	6,0	6,6	7,7	8,1	8,6	9,1	9,7	10,4	11,2	12,1	12,3
2160	2,3	3,0	3,6	4,3	5,0	5,7	6,3	7,3	7,7	8,1	8,6	9,2	9,8	10,5	11,4	11,6
2880	2,2	2,8	3,4	4,0	4,7	5,3	5,9	6,8	7,2	7,6	8,1	8,6	9,2	9,9	10,7	10,9
3600	2,0	2,6	3,2	3,8	4,4	5,0	5,5	6,4	6,7	7,1	7,5	8,0	8,6	9,2	10,0	10,2
4320	1,9	2,4	3,0	3,5	4,1	4,6	5,1	5,9	6,2	6,6	7,0	7,5	8,0	8,6	9,3	9,5
5040	1,8	2,3	2,7	3,2	3,8	4,3	4,7	5,5	5,8	6,1	6,5	6,9	7,4	7,9	8,6	8,8

B) De in de tabel 'Tankmelkureum en weidegang' opgenomen waarden gelden niet als zelfstandige emissienormen, maar dienen ter onderbouwing en ondersteuning van de naleving van de stalemissienorm als bedoeld in voorschrift 9.

#### 11. Percentage eiwit van eigen land

De vergunninghouder realiseert op jaarbasis een aandeel eiwit van eigen land van ten minste 65%. Dit aandeel wordt berekend overeenkomstig de systematiek van de KringloopWijzer. Het aantal mee te nemen hectares kan eventueel worden aangevuld met een mestafzetcontract met een akkerbouwer.



## 12. *Monitoring en gegevensbewaring*

### *A) Jaarlijkse monitoring*

De vergunninghouder verzamelt en registreert jaarlijks de gegevens die noodzakelijk zijn om naleving van de voorschriften 9, 10 en 11 te kunnen vaststellen. Het betreft in ieder geval de volgende gegevens:

- a. het gemiddelde tankmelkureum (mg/dL) per kalenderjaar;
- b. het aantal weide-uren per koe per kalenderjaar;
- c. het aandeel eiwit van eigen land (%), berekend overeenkomstig de KringloopWijzer;
- d. het aantal gerealiseerde dierplaatsen en het aantal feitelijk gehouden dieren;
- e. de hoeveelheid en aard van de aangewende meststoffen (dierlijke mest en kunstmest) per hectare landbouwgrond;
- f. voor zover relevant voor de bepaling van veldemissies: het TAN gehalte van de aangewende dierlijke mest, vastgesteld op basis van mestmonsters die zijn geanalyseerd door een daartoe geaccrediteerd laboratorium;
- g. het aantal hectares landbouwgrond dat bij de bedrijfsvoering wordt betrokken.

### *B) Bewaartermijn*

De in sub A bedoelde gegevens worden ten minste tien jaar op de bedrijfslocatie bewaard en zijn op eerste verzoek van de toezichthouder direct ter inzage beschikbaar.

## 13. *Evaluatie en herbeoordeling*

### *A) Evaluatiemoment*

*Drie jaar na het onherroepelijk worden van deze vergunning vindt een evaluatie plaats van de bedrijfsvoering op de locatie, waarbij Gedeputeerde Staten de resultaten van de monitoring, zoals bedoeld in voorschrift 12, betrekken.*

### *B) Doel van de evaluatie*

*De evaluatie heeft tot doel vast te stellen of de in deze vergunning opgenomen normen (emissienorm, combinatie tankmelkureum/weidegang, aandeel eiwit van eigen land en veld- en stalemissies) in de voorafgaande jaren zijn nageleefd en of deze normen, gelet op nieuwe inzichten of landelijke en regionale beleidsontwikkelingen over bijvoorbeeld grondgebondenheid of emissiereducerende maatregelen, nog toereikend zijn om de doelstellingen van de vergunning te realiseren.*

### *C) Mogelijke vervolgstappen*

*Indien uit de evaluatie blijkt dat aanpassing of intrekking van de vergunning noodzakelijk of wenselijk is, beoordelen Gedeputeerde Staten of toepassing van artikel 5.44 Omgevingswet (wijzigen van voorschriften) aan de orde is.*

## **Zienswijze**

Op grond van artikel 10.24, eerste lid en onder j, van het Omgevingsbesluit wordt dit besluit voorbereid met de uniforme openbare voorbereidingsprocedure, als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Tegen het ontwerpbesluit kan door eenieder zienswijzen worden ingediend.

Eenieder kan binnen zes weken vanaf publicatie van deze vergunning een zienswijze indienen bij Gedeputeerde Staten van Drenthe. Een schriftelijke zienswijze moet zijn ondertekend en bevat daarnaast tenminste de naam en het adres van de indiener, een omschrijving en het kenmerk van het



ontwerpbesluit waarover een zienswijze naar voren worden gebracht, de dagtekening en de redenen waarom een zienswijze wordt ingediend. Voor meer informatie over het indienen van een zienswijze zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften/>.

Gedeputeerde Staten voornoemd,  
namens dezen,

drs. M. Middel,  
Themamanager Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Afschrift aan:

- adviseur (digitaal)
- het College van Burgemeester en Wethouders van Aa en Hunze (digitaal)
- Coöperatie Mobilisation for the Environment (U.A.)

### **Beroep**

*Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit kunnen binnen zes weken na publicatie van dit besluit beroep indienen bij Rechtbank Noord-Nederland. Een beroepschrift moet zijn ondertekend en bevat daarnaast tenminste naam en het adres van de indiener, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen u beroep indient en de gronden van het beroep. Voor meer informatie over de beroepsprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften/>.*



## Bijlage 1: Motivering bij besluit

### 1. Aanvraag en procesverloop

De vergunninghouder heeft Veenstra & Riemersma Omgevingsadvies B.V. gemachtigd voor deze aanvraag. Wij hebben de aanvraag ontvangen op 8 april 2024. Onderstaande documenten, relevant voor deze omgevingsvergunning, zijn onlosmakelijk verbonden aan de aanvraag:

- DSO samenvatting van de aanvraag;
- Onherroepelijke geldende vergunning op grond van de Hinderwet van d.d. 5 september 1978 met daarbij horende milieutechnische tekening;
- Natuurvergunning van 27 augustus 2012 welke de referentie vormt voor de locatie Ydermade 5, 9493 TD De Punt;
- Natuurvergunning van 8 december 2015 met kenmerk 201403429-00603497 voor de locatie De Dijk 2, 9473 TM Zuidlaren;
- AERIUS-berekening welke de depositie weergeeft van de locatie Ydermade 5 De Punt van 10 maart 2026 met kenmerk Rfi3b9YJJK3;
- Passende beoordeling van maart 2026 met de titel 'Vervangende nieuwbouw stallen met woning Nije Dijk 3 te Annen' met daarin een toelichting bij de aanvraag en onderbouwing bij het emissiearme stalsysteem;
- Milieutechnische tekening van de aangevraagde situatie als laatst gewijzigd op d.d. 16 oktober 2025;
- AERIUS-verschilberekening met het verschil tussen de referentiesituatie en de aangevraagde situatie van datum 10 maart 2026 met kenmerk RN8b21wFKQPD;
- AERIUS-verschilberekening met het verschil tussen de referentiesituatie en de aangevraagde situatie van 5 maart 2026 met kenmerk RiBM5kRNZySz waarin voor het melkvee in de beoogde situatie met de emissiefactor voor overige huisvesting wordt gerekend.

Op 18 juli 2025 is er een bedrijfsplan opgesteld door BV Boerenverstand en aan de onderbouwing van dit besluit toegevoegd.

De aanvraag en bovengenoemde documenten maken integraal onderdeel uit van deze omgevingsvergunning.

#### *Context van de aanvraag*

Gedurende een langere periode zijn gesprekken gevoerd tussen provincie Drenthe en de initiatiefnemer over een mogelijke verplaatsing van diens melkrundveehouderij. Aanleiding hiervoor is de ligging van de huidige bedrijfslocatie aan de Ydermade 5 te De Punt op circa 300 meter afstand van het Natura 2000-gebied Drentsche Aa-gebied. De huiskavel van het bedrijf ligt volledig binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en grenst direct aan het Natura 2000-gebied.

Voor het ecologisch functioneren en hydrologisch herstel van het beekdal in dit gebied zijn deze gronden van groot belang. Ze vormen een essentieel onderdeel voor het herstellen van het natuurlijke beeksysteem, onder meer ten behoeve van habitattypen als trilvenen (H7140A), beekbegeleidende bossen (H91E0C) en potentieel blauwgrasland (H6410). Daarnaast worden circa 35 hectare aan landbouwpercelen gebruikt in de bedrijfsvoering die eveneens direct grenzen aan Natura 2000- en NNN-gebied. Door de ligging en het gebruik van deze gronden wordt de uitvoering van geplande natuurontwikkelingsmaatregelen momenteel belemmerd. Die maatregelen zijn gericht op het verminderen van stikstofdepositie én op het verbeteren van de hydrologische omstandigheden binnen het Natura 2000-gebied.



Om de benodigde ruimte voor natuurontwikkeling vrij te maken, heeft provincie Drenthe een alternatieve landbouwlocatie aangekocht die – na enkele functionele aanpassingen – geschikt is als landingslocatie voor het bedrijf van de initiatiefnemer. Deze vergunning heeft betrekking op de landingslocatie.

De landingslocatie ligt op ongeveer drie kilometer afstand van het Natura 2000-gebied Drentsche Aa-gebied, in een gebied dat hoofdzakelijk agrarisch is ingericht. Voor deze locatie is in het verleden geen natuurvergunning verleend, maar wel een milieutoestemming die reeds op de relevante referentiedata vigerend was. De aangevraagde situatie blijft binnen deze bestaande stikstofruimte. Door het bedrijf te verplaatsen naar deze locatie worden alle dierplaatsen op de huidige locatie beëindigd, waarmee de weg wordt vrijgemaakt voor de uitvoering van het natuurontwikkelproject. Dit draagt bij aan het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van het betrokken Natura 2000-gebied, zowel in termen van stikstof als van hydrologie.

In aanvulling hierop is in voorschrift 4 geborgd dat deze vergunning pas kan worden benut nadat voor twee locaties in de omgeving van het Natura 2000-gebied Drentsche Aa de bestaande toestemming is ingetrokken en de betreffende activiteiten zijn beëindigd. Hiermee wordt verzekerd dat beëindiging van bestaande emissiebronnen plaatsvindt voordat de nieuwe activiteit wordt gestart, zodat in het gebied rondom het Natura 2000-gebied Drentsche Aa sprake is van een afname van stikstofemissies.

## **2. Bevoegd gezag**

Omdat het project plaatsvindt in de provincie Drenthe, zijn wij bevoegd om een beslissing te nemen op de aanvraag. Dit is bepaald in artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit. Bij ons besluit betrekken wij ook de gevolgen voor Natura 2000-gebieden buiten onze provinciegrens en/of buiten Nederland.

Er zijn geen nadelige gevolgen op Natura 2000-gebieden buiten onze provincie.

## **3. Wettelijke bepalingen en beoordelingskader**

De Ow stelt een vergunningplicht in voor een Natura 2000-activiteit, zoals omschreven in de Bijlage bij artikel 1.1 jo. artikel 5.1, eerste lid en onder e, van de Ow. Een Natura 2000-activiteit omvat een project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn, dat niet direct verband houdt met of noodzakelijk is voor het beheer van een Natura 2000-gebied. Dit geldt voor projecten die, alleen of samen met andere plannen of projecten, mogelijk significante gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied.

Bij het verlenen van deze vergunning is conform artikel 2.1 van de Omgevingswet een evenwichtige belangenafweging gemaakt, waarbij het behoud van natuurwaarden een wezenlijk en zwaarwegend onderdeel vormt.

Op grond van artikel 8.74b, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving wordt een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit alleen verleend als uit de passende beoordeling, bedoeld in artikel 16.53c, eerste lid, van de Omgevingswet, de zekerheid is verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten.

In de uitspraak van 18 december 2024 heeft de afdeling bestuursrechtspraak een nuancering aangebracht op de vaste rechtspraak van de afdeling over intern salderen. De afdeling heeft aan deze uitspraak een schema beoordelingskader toegevoegd hoe te handelen bij intern salderen.

1. In de voortoets wordt beoordeeld of het project effect heeft op een Natura 2000-gebied.





2. Wanneer significante effecten van het gehele project niet zijn uitgesloten is er vergunningplicht en is er een passende beoordeling nodig.
3. De referentiesituatie wordt bepaald waarbij een onderscheid in beoordeling wordt gemaakt tussen een natuurvergunning of milieutoestemming. De referentiesituatie wordt bepaald aan de hand van een natuurvergunning of aan de hand van een milieutoestemming die is verleend voor de Europese referentiedatum. Als het gaat om een milieutoestemming dan moet ook worden aangetoond dat de activiteit was toegestaan en feitelijk aanwezig is of nog kan zijn en zonder natuurtoestemming worden hervat. Wanneer er een situatie gemeld is of een milieuvergunning af gegeven is voor een situatie met minder gevolgen voor een Natura 2000-gebied dan in de situatie op de referentiedatum, dan wordt uitgegaan van de situatie met het laagste effect dat de stikstof emissie veroorzaakt.
4. Intern salderen mag als mitigerende maatregel ingezet worden waarbij de verwachte voordelen moeten vaststaan.
5. Wijziging of beëindiging van bestaande situatie moet zijn verzekerd.
6. Additionaliteitsvereiste: salderen mag alleen als de maatregel (inzet referentiesituatie) niet ook nodig is om natuur te behouden, herstellen of verslechtering te voorkomen. Hierbij moet worden gelet op de instandhoudingsdoelstellingen en huidige staat van instandhouding. Of, in het geval dat er een verbeter- of hersteldoelstelling geldt, dat doel ook op andere wijze kan worden gerealiseerd.

#### **4. Beoordeling van de aanvraag en passende beoordeling**

##### **4.1 Vergunningplicht**

In de voortoets mag, anders dan voorheen zoals hiervoor toegelicht, voor de beoordeling of significante gevolgen zijn uitgesloten, geen vergelijking worden gemaakt van de gevolgen van de bestaande vergunde situatie en de gevolgen van het project na wijziging. Uit de voortoets, waarbij de ingediende AERIUS-berekeningen, met kenmerken RiBM5kRNZySz en RN8b21wFKQPD zijn beoordeeld, blijkt dat er Natura 2000-gebieden zijn waarop als gevolg van de activiteiten van dit bedrijf depositie van stikstof plaatsvindt wat mogelijk significante effecten heeft op de te beschermen waarden. Hiervoor is een natuurvergunning nodig.

##### **4.2 Passende beoordeling**

De (bijlagen bij de) aanvraag in combinatie met de onderbouwing in deze omgevingsvergunning moet worden aangemerkt als passende beoordeling. In deze stukken wordt een volledige omschrijving gegeven van de projectgegevens, worden alle potentiële significante effecten op beschermde gebieden geïdentificeerd, wordt een cumulatieve beoordeling gemaakt, wordt gebruik gemaakt van beste wetenschappelijke kennis, wordt ingegaan op concrete en zekere mitigerende maatregelen, is de beoogde situatie beoordeeld o.b.v. worst-case-analyses, is getoetst aan de instandhoudingsdoelen, wordt daarnaast een transparante motivering gegeven en worden actuele gegevens gebruikt zodat redelijke wetenschappelijke twijfel ontbreekt voor significante gevolgen.

##### **4.3 Effecten stikstof**

De AERIUS-verschilberekening met kenmerk RN8b21wFKQPD waarmee de effecten van stikstof worden berekend bevat een referentiesituatie en een beoogde situatie. Vanaf deze paragraaf geven wij aan hoe wij de referentiesituaties hebben vastgesteld, gaan wij in op de aangevraagde situatie en bekijken wij het effect van de bedrijfsverplaatsing. Daarna beoordelen we of de bestaande rechten ingezet mogen worden voor interen salderen en onderbouwen wij waarom het restant van dit project niet ingezet zou moeten worden voor natuurherstel (additionaliteitsonderbouwing). Ten slotte gaan wij in op cumulatie, overige effecten en sluiten wij af met een conclusie.



#### 4.3.1 Uitgangssituatie (referentiesituatie)

Het voornemen betreft een wijziging van een al bestaande activiteit. Voor het bedrijf is niet eerder een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit verleend. Daarom wordt de referentiesituatie bepaald op basis van de milieutoestemming die vigerend was op de Europese referentiedata van de betrokken Natura 2000-gebieden. Deze toestemmingen zijn sindsdien onafgebroken aanwezig geweest. Het aangevraagde project heeft effect op het Natura 2000-gebied Fochteloërveen. Dit Natura 2000-gebied heeft de oudste referentiedatum van alle gebieden waar dit project effect op heeft en deze datum dient daarom als referentiedatum te worden gehanteerd. Er is nadien voor het aangevraagde project ook geen andere lagere milieutoestemming vastgesteld. De referentiedatum voor dit Natura 2000-gebied is 30 november 1998. Op deze datum was de vigerende toestemming de vergunning van d.d. 5 september 1978 op grond van de Hinderwet.

In de referentiesituatie (tabel 3) is er sprake van de volgende emissiebronnen<sup>1</sup>:

**Referentiesituatie (tabel 3):**

Bron	Soort	Aantal	Code	Emissiefactor	Totale emissie (kg NH <sub>3</sub> /jaar)
Stal B	Melk- en kalfkoeien – overige huisvesting	5	HA1.100	13,0	65,0
Stal B	Vrouwelijk jongvee < 2 jaar	82	HA2.100	4,4	360,8
Stal B	Overig rundvee > 2 jaar	1	HA6.100	6,2	6,2
Stal C	Melk- en kalfkoeien – overige huisvesting	175	HA1.100	13,0	2.275,0
<b>Totaal stallen</b>					<b>2.707,0</b>

#### *Feitelijk gerealiseerd en structureel in gebruik*

De uitspraken van 18 december 2024, hierboven vermeld, hebben gevolgen voor de wijze waarop intern salderen met een milieutoestemming wordt beoordeeld. Bij intern salderen met een milieutoestemming mogen de gevolgen die zijn toe te rekenen aan bestaande onderdelen van de vergunde activiteit in de referentiesituatie worden betrokken, voor zover die onderdelen feitelijk zijn gerealiseerd en, voor zover deze structureel niet meer in gebruik zijn, zonder natuurtoestemming opnieuw in gebruik kunnen worden genomen.

De in 1978 op de landingslocatie milieuvergunde situatie is sindsdien ongewijzigd aanwezig geweest. De staat van de bebouwing op de landingslocatie is sterk verouderd. De bestaande stallen voldoen qua huisvesting niet meer aan de huidige vereisten. In de loop van 2023 ontstond de kans op instortingsgevaar van delen van het dak in de ligboxenstal op de landingslocatie, waardoor de druk om spoedig de verplaatsing tot stand te brengen nog groter werd.

Tot mei 2024 zijn er dieren gehouden op de locatie. Hiermee zijn feitelijk de milieuvergunde stikstofrechten in stand gehouden. Op 8 april 2024 is deze omgevingsvergunning voor de Natura 2000-activiteit aangevraagd. Eind november 2024 is men uiteindelijk begonnen met de sloop van de ligboxenstal omdat het niet verantwoord meer was om de stal te laten staan en er zicht was op het afgeven van de omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit. Doordat de aanvraag voor de omgevingsvergunning is ingediend op het moment dat er feitelijk nog dieren werden gehouden op de betreffende locatie en omdat op dat moment nog geen feitelijke sloopwerkzaamheden waren verricht kun je hier spreken van een situatie die structureel in gebruik is en vergunbaar is met gebruikmaking van de referentiesituatie als mitigerende maatregel.

<sup>1</sup> Het vergunde project impliceert bijbehorende voertuigbewegingen van en naar het erf en op het erf; deze maken onlosmakelijk onderdeel uit van de bedrijfsvoering en liggen daarmee mee ten grondslag aan de actuele omgevingsvergunning voor een Natura 2000 activiteit ook al zijn ze destijds niet expliciet in de aanvraag of in de beschikking benoemd.



#### **4.3.2 Aangevraagde situatie**

De aangevraagde situatie, zoals beschreven in deze omgevingsvergunning, is door ons beoordeeld. De opgegeven stikstofbronnen zijn worst-case beschouwd en geven geen onderschatting weer van de stikstofemissie. De AERIUS-berekening en toelichting hierop geven een afdoende onderbouwing van de reële emissie.

#### **4.3.3 Beoordeling van de effecten van stikstofdepositie t.b.v. bedrijfsverplaatsing**

Uit de AERIUS-verschilberekeningen met kenmerken RiBM5kRNZySz en RN8b21wFKQPD blijkt dat de aangevraagde activiteit leidt tot een daling van de stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen binnen de relevante Natura 2000-gebieden.

Ondanks dat deze vergunning niet wordt vergund met gebruik van extern salderen (er is namelijk voldoende interne saldo) gaan wij hieronder toch in op de intrekking van de “voormalige bedrijfslocatie”. Dit omdat dit project niet los gezien kan worden van de beëindiging van de voormalige bedrijfslocatie. De voormalige bedrijfslocatie ligt op korte afstand van het Natura 2000-gebied Drentsche Aa-gebied. Deze locatie beschikt over een referentiesituatie waarin sprake was van structurele ammoniakemissie, met bijbehorende stikstofdepositie op omliggende stikstofgevoelige habitattypen. Door de beëindiging van de bedrijfsvoering op deze locatie als gevolg van de verplaatsing, neemt de stikstofdepositie op de hexagoon met de hoogste bijdrage af met circa 32 mol/ha/jaar.

Deze afname betreft onder meer overbelaste habitattypen zoals vochtige heiden, droge heiden, trilvenen en beuken-eikenbossen met hulst.

De beëindiging van de voormalige locatie leidt, in combinatie met de aangevraagde situatie op de landingslocatie, tot een significante netto afname van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Daarnaast wordt door de verplaatsing uitvoering mogelijk gemaakt van een natuurontwikkelpoject op de oorspronkelijke locatie. Dit project is gericht op zowel het verminderen van stikstofdepositie als het herstel van de hydrologische omstandigheden, en draagt daarmee bij aan het systeemherstel binnen het Natura 2000-gebied Drentsche Aa-gebied.

Het natuurontwikkelpoject draagt concreet bij aan:

- het herstellen van het natuurlijke verloop van het watersysteem volgens gebiedseigen abiotische processen;
- het langer vasthouden van water in het beekstelsel;
- het behoud en herstel van habitattypen zoals trilvenen (H7140A) en beekbegeleidende bossen (H91E0C);
- de potentiële ontwikkeling van blauwgraslanden (H6410) en heischrale graslanden (H6230), als uitbreiding van de Natura 2000-doelen.

Door deze maatregelen wordt de natuur robuuster, kan verdere achteruitgang worden voorkomen en ontstaat ruimte voor daadwerkelijke verbetering van de staat van instandhouding, zoals beoogd in artikel 6 van de Habitatrictlijn.

Er is geen sprake van een toename van stikstofdepositie op enig hexagoon waarop een significant negatief effect zou kunnen optreden. Daarmee is het, gelet op de resultaten van de passende beoordeling, uitgesloten dat de aangevraagde activiteit significante negatieve gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden.



#### 4.3.4 Werking emissiearme stalsystemen

De aangevraagde situatie voorziet in de nieuwbouw van een ligboxenstal waarin een emissiearm stalsysteem zal worden toegepast, te weten stalsysteem HA1.26 (voorheen RAV-code A 1.27). Dit systeem is erkend onder de Omgevingsregeling en beschikt over een emissiefactor van 8 kg NH<sub>3</sub> per dierplaats per jaar.

Tegelijkertijd is er maatschappelijke, wetenschappelijke en juridische discussie ontstaan over de betrouwbaarheid van emissiearme stalsystemen. In lijn met jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en Kamerbrieven van de Minister voor Natuur en Stikstof (waaronder die van 25 november 2022) geldt dat vergunningverlening op basis van deze systemen slechts mogelijk is indien een passende beoordeling is opgesteld.

In de onderliggende passende beoordeling is daarom aansluiting gezocht bij het onderzoeksrapport van Wageningen University & Research (WUR) van 3 juli 2023. In dit rapport zijn de emissies van diverse emissiearme stalsystemen voor melkveehouderijen vergeleken met die van het referentiesysteem “overige huisvesting” (A1.100/HA 1.100), dat een emissiefactor heeft van 13 kg NH<sub>3</sub> per dierplaats per jaar. Op basis van twee onafhankelijke datasets (KLW- en CBS-bestand) is geconcludeerd dat het merendeel van de gemeten emissiearme stalsystemen in de praktijk niet de emissiefactor behalen zoals opgenomen in bijlage V van de Omgevingsregeling. En dat bij het grootste deel van de stalsystemen het N-verlies niet significant afwijkt van dat van overige huisvestingssystemen.

Om die reden is in de passende beoordeling gerekend met de emissiefactor van 13 kg NH<sub>3</sub> per dierplaats per jaar voor het nieuwe emissiearme stalsysteem. Hiermee is sprake van een conservatieve, wetenschappelijk onderbouwde benadering die voorkomt dat de werking van het systeem wordt overschat.

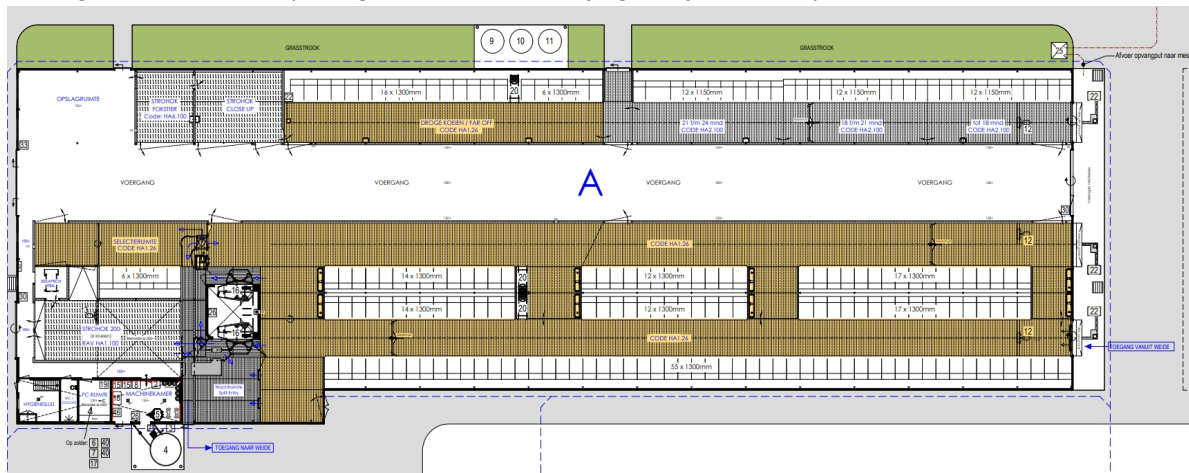
Hoewel bij de berekeningen dus is uitgegaan van de emissiefactor voor overige huisvesting, zal in de praktijk wél het emissiearme stalsysteem HA 1.26 worden toegepast. Daarmee mag worden aangenomen dat toepassing van dit systeem in ieder geval niet leidt tot een verslechtering van de stikstofdepositie ten opzichte van overige huisvestingssystemen.

Daarnaast worden er in de bedrijfsvoering diverse aanvullende maatregelen getroffen die de werking van het systeem verder borgen en mogelijk verbeteren:

- De vloer wordt conform leaflet en technische omschrijving aangelegd;
- De bezettingsgraad van de stal wordt beheerst om het emitterend vloeroppervlak (gearceerd op de tekening) te beperken tot maximaal 5,33 m<sup>2</sup> per dierplaats;
- De mestschuif wordt frequent bediend, met registratie via tijd klok en urenregistratie.

Deze maatregelen zijn in de voorschriften van deze vergunning voorgeschreven en daarmee handhaafbaar.

*Plattegrond van de stal (voor grotere versie zie bijlagen bij dit besluit):*



Samengevat voldoet het vergunde emissiearme stalsysteem aan de eisen uit het Besluit activiteiten leefomgeving en de Omgevingsregeling. De passende beoordeling bevat een realistische worst-case benadering die juridisch houdbaar is en is gebaseerd op de best beschikbare wetenschappelijke gegevens. Hierdoor kan met voldoende zekerheid worden uitgesloten dat het project significante negatieve effecten heeft op de natuurlijke kenmerken van betrokken Natura 2000-gebieden.

#### 4.3.5 Inzet mitigerende maatregel

Wij hebben onderzocht of de referentiesituatie als mitigerende maatregel kan worden ingezet. Hierbij is beoordeeld of de referentiesituatie niet dubbel wordt ingezet en of deze niet tegelijkertijd noodzakelijk is om de natuur te behouden, herstellen of verslechtering te voorkomen. De bestaande vergunning zal worden ingetrokken zodra de bedrijfsverplaatsing is geëffectueerd en de feitelijke beëindiging op de oorspronkelijke locatie is gerealiseerd. Daarnaast is er een voorschrift opgenomen in de vergunning waarmee wordt gewaarborgd dat beide activiteiten niet gelijktijdig plaats kunnen vinden.

#### 4.3.6 Beoordeling onderbouwing additionaliteit

Uit de PAS-uitspraak van 29 mei 2019 volgt dat een maatregel die als instandhoudings- of passende maatregel kan worden aangemerkt, slechts als mitigerende maatregel bij vergunningverlening kan worden ingezet indien het behoud van natuurwaarden is geborgd. Daarbij moet worden beoordeeld of de maatregel bijdraagt aan de instandhoudingsdoelstellingen en de actuele staat van instandhouding van betrokken habitattypen, bijvoorbeeld op basis van natuurdoelanalyses. Indien sprake is van een verbeter- of hersteldoelstelling, dient bovendien aannemelijk te zijn dat die doelstelling ook op andere wijze gerealiseerd kan worden.

Bij de beoordeling van de inzet van intern salderen als mitigerende maatregel is tevens van belang of wordt voldaan aan het vereiste van additionaliteit. Op grond van vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (onder meer uitspraken van 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4961 e.v.) geldt dat intern salderen alleen als mitigerende maatregel kan worden ingezet indien deze maatregel:

1. niet leidt tot dubbele inzet van stikstofruimte;
2. niet tegelijkertijd noodzakelijk is als passende maatregel om verslechtering te voorkomen of natuurdoelen te realiseren; en
3. geen belemmering vormt voor het treffen van generieke passende maatregelen.



In tegenstelling tot beëindigingsregelingen zoals de Lbv en Lbv-plus, waarin het vergunnen van restactiviteiten binnen een beleidsmatig vastgesteld kader plaatsvindt, wordt bij deze bedrijfsverplaatsing de mitigerende werking van intern salderen onderbouwd op basis van feitelijke emissiereductie en ecologisch herstel in samenhang met de gebiedsspecifieke instandhoudingsdoelstellingen.

In het onderhavige geval wordt intern salderen toegepast om de verplaatsing van een melkrundveehouderij juridisch mogelijk te maken. De vergunning heeft uitsluitend betrekking op de nieuwe locatie aan de Nije Dijk 3 te Annen. Voor deze locatie is eerder geen natuurvergunning verleend. De stikstofruimte die wordt benut, is afkomstig uit de referentiesituatie die op basis van een geldige milieutoestemming op de Europese referentiedatum aanwezig was en sindsdien onafgebroken rechtskracht heeft behouden. Deze stikstofruimte wordt niet elders ingezet en leidt niet tot vergroting van de referentiesituatie. Er is dus geen sprake van dubbele inzet.

Daarnaast wordt door de beëindiging van de activiteiten op de bestaande locatie een substantiële reductie van stikstofdepositie gerealiseerd. Door de bedrijfsverplaatsing neemt de stikstofdepositie op de hexagoon met de hoogste bijdrage af met ongeveer 32 mol/ha/jaar. Deze afname betreft overbelaste habitattypen zoals vochtige heiden, droge heiden, trilvenen en beuken-eikenbossen met hulst. De depositiereductie draagt rechtstreeks bij aan het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor stikstofgevoelige habitattypen in het Natura 2000-gebied Drentsche Aa-gebied. Daarmee wordt verslechtering voorkomen en ecologisch herstel mogelijk gemaakt.

Naast deze emissiereductie maakt de beëindiging van de bedrijfsvoering op de oorspronkelijke locatie tevens de uitvoering van een natuurontwikkelpoject mogelijk. Het betrokken terrein ligt binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en grenst direct aan het Natura 2000-gebied. Het project beoogt herstel van natuurlijke hydrologische processen en versterking van stikstofgevoelige habitats. Het natuurontwikkelpoject draagt concreet bij aan:

- het herstellen van het natuurlijke verloop van het beekstelsel;
- het langer vasthouden van water in het stroomgebied;
- het behoud en herstel van trilvenen (H7140A) en beekbegeleidende bossen (H91E0C);
- de potentiële ontwikkeling van blauwgraslanden (H6410) en heischrale graslanden (H6230).

Deze maatregelen dragen bij aan het robuuster maken van het gebied en zijn gericht op daadwerkelijke verbetering van de staat van instandhouding, zoals vereist in artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn. De combinatie van emissiereductie en ecologisch herstel versterkt de kwalificatie van de maatregel als instandhoudings- én passende maatregel.

De vergunningverlening op de nieuwe locatie is noodzakelijk om de bedrijfsverplaatsing mogelijk te maken. Het faciliteren van deze maatregel via vrijwillige vergunningverlening is uitvoerbaarder en effectiever dan het verplicht beëindigen van activiteiten, mede gezien de vrijwillige grondslag en de beleidsmatige inzet op gebiedsgerichte stikstofreductie.

Tot slot sluit het toepassen van intern salderen in deze situatie het nemen van aanvullende generieke passende maatregelen niet uit. De activiteiten die via intern salderen worden vergund, blijven onderworpen aan mogelijke toekomstige beleidsmaatregelen gericht op verdere emissiereductie. Intern salderen belemmert dus niet de effectiviteit of toepasbaarheid van generiek natuurbeleid.





#### *Conclusie additionaliteit*

Op basis van het voorgaande kan worden geconcludeerd dat de inzet van stikstofruimte op de nieuwe locatie voldoet aan het additionaliteitsvereiste, omdat:

- geen sprake is van dubbele inzet;
- de stikstofruimte niet noodzakelijk is als enige passende maatregel; en
- generieke natuurmaatregelen niet worden belemmerd.

Daarmee kan de referentiesituatie – inclusief de feitelijke beëindiging op de oude locatie – verantwoord als mitigerende maatregel worden ingezet binnen deze passende beoordeling.

#### **4.3.7 Cumulatie**

Op grond van artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn dient beoordeeld te worden of het voorgenomen project, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, tot significante negatieve gevolgen kan leiden voor de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Dit wordt ook wel de cumulatietoets genoemd.

Voor het voorgenomen project is vastgesteld dat de stikstofdepositie, na toepassing van de mitigerende maatregelen intern salderen, geen toename veroorzaakt in de relevante Natura 2000-gebieden. Hierdoor is cumulatie van effecten door het project in combinatie met andere plannen of projecten niet aan de orde. Een aanvullende beoordeling van cumulatieve stikstofeffecten is daarom niet noodzakelijk.

#### **4.3.8 Overige effecten**

Naast de effecten van stikstofdepositie zijn er geen andere significante effecten te verwachten voor de Natura 2000-gebieden, gezien de afstand van het project tot deze gebieden en de aard van de voorgenomen activiteit. Andere mogelijke versturende factoren, zoals geluid, licht of hydrologische veranderingen, zijn beoordeeld en uitgesloten vanwege hun beperkte impact of afstand tot het beschermde gebied. Daarom is de beoordeling beperkt tot de effecten van stikstof.

#### **4.3.9 Flora en Fauna**

Dit besluit geldt alleen voor een Natura 2000-activiteit. Het is mogelijk dat de vergunninghouder ook een omgevingsvergunning moet aanvragen voor een flora en fauna-activiteit. Als u een vergunning nodig heeft, kunt u deze bij de provincie aanvragen.

### **5. Conclusie**

Op basis van de aanvraag en de onderbouwing in deze vergunning (tezamen de passende beoordeling) zijn de effecten van de aangevraagde activiteit getoetst aan de relevante wet- en regelgeving. De resultaten tonen aan dat, mits aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan, er geen significante negatieve effecten zijn te verwachten voor de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden. Wij komen hierdoor tot de conclusie dat de aangevraagde vergunning, met de gestelde voorschriften, kan worden verleend.